

Ο Μάης και τα έθιμά του

Ο Μάης είναι ο μεγαλύτερος μήνας του χρόνου γιατί οι 31 μέρες του έχουν τη μεγαλύτερη διάρκεια από όλους τους άλλους μήνες.

Για τον λόγο αυτό λέγεται και Μεγαλομήνας.

Το όνομά του ίσως να προέρχεται από τη λατινική λέξη Major (μαγιόρ) που θα πει Μεγάλος. Ίσως πάλι να πήρε το όνομά του από την Μαία (Μάγια στα λατινικά), που ήταν η νύμφη της γονιμότητας και της τεκνοποίησης.

Θεωρείται ένας αισιόδοξος μήνας: η άνοιξη είναι στο αποκορύφωμα, οι μέρες είναι μεγάλες και λάμπουν από το φως του ήλιου και η φύση γιορτάζει την ανθοφορία και την γονιμότητά της.

Στην αρχαία Ελλάδα γινόταν γιορτές για τους θεούς Δία, Άρτεμις και Ερμή (που ήταν γιός της Μαίας).

Στην ρωμαϊκή εποχή γιόρταζαν τα Φλοράλια, για την θεά των λουλουδιών και της βλάστησης Φλόρα και τα Ροζάλια (τα δικά μας Ρουσάλια) που ήταν γιορτή των ρόδων (τριαντάφυλλων στο χρώμα του αίματος) για να τιμήσουν τους νεκρούς.

Για τον λόγο αυτό δεν γινόταν γάμοι αυτόν τον μήνα.

Το πιο γνωστό **έθιμο του Μάη** είναι το **μαγιάτικο στεφάνι**.

Φτιάχεται την Πρωτομαγιά από λουλούδια του αγρού, στάχια, τριαντάφυλλα ή ότι άλλα λουλούδια βρίσκει κανείς στον τόπο του.

Δηλώνει την γονιμότητα και κρεμιέται στην είσοδο των σπιτιών για καλοτυχία, μέχρι την 21η Ιούνη, τη μεγαλύτερη μέρα του χρόνου, που καίγεται στη φωτιά του Άη Γιάννη του Κλείδωνα.

Το πρωί της πρωτομαγιάς συνηθίζουν να πηγαίνουν σε πηγές για να πάρουν το πρώτο μαγιάτικο νερό που θεωρείται αγιασμένο και στη συνέχεια να πλένονται με αυτό για καλοτυχία.

Στη διαδρομή μαζεύουν λουλούδια και τραγουδούν.

Ο Μάιος μας έφτασε

εμπρός βήμα ταχύ

να τον προϋπαντήσουμε

παιδιά στην εξοχή

Στους λαϊκούς θρύλους ο Μάης (Μάγης) είναι ο μήνας που

συμβαίνουν μάγια στη φύση, ξωτικά και νεραίδες ανακατεύουν τα νερά των πηγών που θεωρούνται ιαματικά.

Γοργόνες ανακατεύουν τα νερά των θαλασσών, νεραίδες ρουφούν την πρωινή δροσιά του αγρού και άλλα παρόμοια.

Σε πολλές περιοχές, στα μαγιάτικα στεφάνια μαζί με τα λουλούδια κρεμούσαν κι ένα σκόρδο για να διώξει την κακοτυχία.

Λένε μάλιστα ότι δεν πρέπει να παντρεύεται κανείς τον μήνα αυτό ούτε και να κάνει κάποια σημαντική εργασία.

Οι θρύλοι αυτοί αποτέλεσαν έμπνευση για το παραμυθόδραμα του [Νίκου Σκαλκώτα](#) [Με του Μαγιού τα Μάγια](#), για το ποίημα του [Οδυσσέα Ελύτη](#) [Το Μαγισσάκι](#) και τόσα άλλα.

Ένα άλλο πολύ **ιδιαίτερο έθιμο του Μαγιού** που διαδόθηκε από τους πρόσφυγες τις ανατολικής Θράκης είναι τα **Αναστενάρια**.

Στις 21 Μαΐου, ανήμερα του Αγίου Κωνσταντίνου, μαζεύονται και χορεύουν τραγουδώντας, με τους ήχους νταουλιού, γκάιντας και λύρας να παίζουν μια μονότονη, επαναλαμβανόμενη μουσική.

Κρατούν στα χέρια εικονίσματα των Αγίων, λούζονται με αγίασμα, θυσιάζουν ζώα και καταλήγουν σε έναν εκστατικό χορό (που θεωρείται κατάλοιπο της διονυσιακής λατρείας) πάνω σε αναμμένα κάρβουνα (πυροβασία).

Θεωρούν ότι έτσι δοκιμάζονται, δυναμώνουν το σώμα και την ψυχή και ξορκίζουν τα κακά πνεύματα.

Οι βοσκοί τον μήνα Μάη ανεβάζουν τα κοπάδια του από τα χειμαδιά στα ψηλά βουνά.

Μάλιστα, τον μήνα αυτό γίνεται και το κούρεμα των προβάτων που τα απαλλάσσει από το μάλλινο φορτίο του χειμώνα και μπορούν ανάλαφρα να κουδουνίζουν και να βόσκουν στις βουνοπλαγιές.

Επίθετα για τον Μάη

Πράσινος, γιατί πρασινίζει ο τόπος

Λούλουδος, γιατί βγαίνουν τα λουλούδια

Τριανταφυλλάς, γιατί ανθίζουν τα ρόδα

Κερασάρης, γιατί βγαίνουν τα κεράσια

Καλομηνάς, γιατί όλα τα καλά συμβαίνουν στη φύση

Μεγαλομήνας, γιατί έχει μεγάλη διάρκεια

Πενταδείλινος, γιατί η μέρα είναι μεγάλη και χρειάζεται να τρώμε πέντε φορές

Παροιμίες για τον Μάη

- Ζήσε Μάη μου να φας τριφύλλι.
 - Ο Απρίλης έχει τ' όνομα κι ο Μάης τα λουλούδια.
 - Απρίλης, Μάης, κοντά είν' το θέρος.
 - Πως λάμπει ο ήλιος του Μαγιού, του Αυγούστου το φεγγάρι.
 - Μάης άβρεχος, μούστος άμετρος.
 - Όποιος Μάη γεννήθηκε, τα μάγια δεν φοβάται.
 - Στον καταραμένο τόπο, τον Μάη μήνα βρέχει.
 - Τον Μάη βάζε εργάτες, κι ας είναι και ακαμάτες.
 - Ο γάμος ο Μαγιάτικος πολλά κακά αποδίδει.
 - Των καλών ναυτών οι γυναίκες, Μάη μήνα χηρεύουν.
 - Ο Μάης με τα τριαντάφυλλα κι ο Ιούνης με τα μήλα.
- Φυσικά, τον μήνα Μάη γιορτάζουμε την [Εργατική Πρωτομαγιά](#), την [Γιορτή της μητέρας](#) (δεύτερη Κυριακή του Μαΐου) και την [Επέτειο της Γενοκτονίας των Ποντίων](#) (19 Μαΐου)

Πρωτομαγιά (τραγούδι)

Τα παλιά χρόνια οι άνθρωποι υποδέχονταν το Μάη με το τραγούδι που θα διαβάσουμε παρακάτω.

Ξυπνούσαν το πρωί και πριν πάρουν το πρωινό τους πήγαιναν τραγουδώντας σε μια υπαίθρια βρύση να γεμίσουν τα κανατάκια με φρέσκο, μαγιάτικο νερό.

Μάλιστα στόλιζαν τα κανατάκια με φρέσκα λουλούδια του αγρού.

Το τραγούδι είναι από ένα ποίημα του Γιάννη Πολέμη και λέγεται Πρωτομαγιά.

Πρωτομαγιά

Στίχοι: Ιωάννη Πολέμη

Λουλούδια ας διαλέξουμε και ρόδα και κρίνα
κι ελάτε να πλέξουμε στεφάνια από εκείνα.
Στον Μάη που σήμερα προβάλλει στη Γη!
Τ' αηδόνια συμφώνησαν της γης αγγελούδια
και βρήκαν και τόνισαν καινούργια τραγούδια.
Στον Μάη που σήμερα προβάλλει στη Γη!
Η θάλασσα γίνεται καθρέφτης και πάλι
το κύμα της χύνεται κι ο φλοίσβος του ψάλλει.
Στον Μάη που σήμερα προβάλλει στη Γη!
Χορεύει το πρόβατο, τ' αρνάκι βελάζει
κι απ' τον αγκαθόβατο δροσούλα σταλάζει.
Στον Μάη που σήμερα προβάλλει στη Γη!

<https://youtu.be/UaHgWSBI7xc>

Παιδιά!

Φτιάξτε και ένα τυμπανάκι που θα διακοσμήσετε με πρωτομαγιάτικα λουλούδια, για να συνοδέψετε το τραγούδι σας.

Καλή Πρωτομαγιά και χαρούμενο Μάη!



Πιτσά Νικολέττα ΠΕ70